

Provtagningsanvisning för Svalgodling

Avgränsning/Bakgrund

Påvisande av grupp A streptokocker (*Streptococcus pyogenes*, GAS) samt Streptokocker grupp C eller G. Hos små barn ska svalgprovet kombineras med nasofarynxprov eftersom grupp A streptokocker ibland endast kan detekteras i nasofarynx hos små barn.

På särskild begäran besvaras även *Neisseria meningitidis* (epidemiologisk utredning), *Streptococcus agalactiae* (nyfödda), *Haemophilus influenzae* (epiglottit) eller *Fusobacterium necrophorum* och *Arcanobacterium hemolyticum*.

Odling avseende *Corynebacterium diphtheriae* vidarebefordras till annat laboratorium.

Snabbtest för grupp A-streptokocker

Svalgodlingen har högre känslighet än snabbtester för grupp A streptokocker. Snabbtesterna fungerar dock i allmänhet bra vid klinisk sjukdom. Använd odling vid:

- Misstanke om infektion med grupp C/G streptokocker
- Vid terapivikt för att möjliggöra resistensbestämning
- Vid smittspårning

Fusobacterium necrophorum

Fusobacterium necrophorum är en anaerob gramnegativ bakterie som kan orsaka tonsillit och i ovanliga fall ge upphov till Lemièrres syndrom. Odling riktad mot *Fusobacterium necrophorum* kan vara indicerad vid peritonsillit, kvarstående misstanke på bakteriell tonsillit trots negativ svalgodling riktad mot beta-hemolytiska streptokocker eller vid misstanke om Lemièrres syndrom.

Fusobacterium detekteras inte vid vanlig svalgodling, **utvidgad odling** anges vid Cosmic beställning i Cosmic.

Arcanobacterium haemolyticum

Arcanobacterium haemolyticum har beskrivits som orsak till svalginfektioner hos yngre ffa mellan 10 och 30 år, ofta tillsammans med skarlatinformat utslag. Prevalensen hos svalginfekterade har angivits till 2% och hos friska i samma ålder till 0,2-0,5%.

Bakterien kan också ge upphov till allvarligare infektioner framför allt hos immunkomprometterade och patienter med kronisk sjukdom.

Arcanobacterium detekteras inte vid vanlig svalgodling, **utvidgad odling** anges vid Cosmic beställning i Cosmic.

Provtagning

En provtagningspinne rullas över båda tonsillerna och förs om möjligt in i en krypta. Undvik att beröra övriga delar av munhåla och svalg. Vid förekomst av beläggningar förs pinnen in under dessa. Sätt pinnen i Copan transportrör.

Copan-rör med svart kork

Sekret från svalg

Förrådsartikel, artikelnr: 20727.

Ange på remissen

Vid beställning i Cosmic:

Svalgsekret, **Svalgodling** innebär odling avseende endast betahemolytiska streptokocker grupp A, C, G.

Svalgsekret, **Utvidgad svalgodling**

Välj under medicinsk information **en** av följande utvidgningar av diagnostiken (betahemolytiska streptokocker grupp A,C,G ingår alltid)

- *Fusobacterium necrophorum* och *Arcanobacterium hemolyticum*
- Cystisk fibros- *Haemophilus influenzae*, *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus pneumoniae*, Pseudomonasarter
- epiglottit-*Haemophilus influenzae*
- meningit-*Neisseria meningitidis*

Laboratoriet ska meddelas om eventuella problem vid provtagningen.

Vincent's Angina

Vincent's angina kännetecknas av en tidig akut nekrotiserande faryngotonsillit med beläggning över nekrotiserande vävnad. Infektionen förekommer vanligast hos yngre och medelålders män och vanligast orsakas av 2 olika typer av bakterier: *Fusobacterium* spp (framför allt *F. nucleatum*), spiroketer (*Treponema* sp. till exempel *T. vincentii*) och ev. andra gramnegativa anaerober (*Bacteroides* och *Prevotella*). Vid misstänkt Vincent's angina är den

mikroskopiska bilden i utstryk från tonsillen patognomon med rikligt fusiforma stavar och spiroketer. Odling är inte en känslig metod.

Frågeställning Vincents Angina:

Prov tas med pinne från den nekrotiska härden i tonsillkryptorna. Provmaterialet stryks ut på objektglas som får lufttorka och skickas sedan till laboratoriet i avsedd transporthylsa för objektglas. Utstryk på glas för direktmikroskopering utförs på annat laboratorium och ombesörjas av mikrobiologiska laboratoriet.

I avvaktan på transport

Kylförvaras i avvaktan på transport som kan ske enligt normala rutiner. Prov äldre än 3 dygn odlas ej.

Svar och bedömning

Positiv odling besvaras efter 1-2 vardagar för samtliga arter utom för *Fusobacterium necrophorum* som är långsamväxande och därför inte kan besvaras förrän tidigast efter 3 vardagar. Resistensbestämning utförs alltid vid misstänkt relevanta fynd. Ännu har ingen penicillinresistens hos grupp A streptokocker påvisats.

Beta-hemolytiska streptokocker i synnerhet grupp A anses vara de vanligaste bakteriella fynden vid tonsillit, men flera studier talar för att *Fusobacterium necrophorum* orsakar en icke obetydlig andel av alla tonsilliter.

Faktorer som påverkar svarets kvalitet:

- Provtagningens kvalitet och att tonsiller och bakre svalgvägg har kunnat beröras är avgörande för svarets kvalitet.
- Provförvaring efter provtagning och under transport.
- Tid från provtagning till analys.

Referens

[Lofgren M](#), [Sjögren I](#), [Ripa T](#). Tonsillit hos unga- tänk på *Fusobacterium necrophorum*. [Lakartidningen](#). 2010 Nov 3-9;107(44):2715-7

Referensmetodik för laboratoriediagnostik: Övre luftvägs-infektioner